

A glowing, fiery cube of light, possibly representing a book or a source of knowledge, is the central focus. It is surrounded by intense orange and red flames and wisps of smoke, set against a dark, almost black background. The overall mood is dramatic and urgent.

**30 BØGER
DU SKAL LÆSE
FØR DU DØR**

Søren Kierkegaard Enten-Eller (1843)

Tørt? Kedeligt? Uforståeligt? Nej, tvært om, tvært om. "Enten-Eller" er løjerlig, kæk, intelligent, gennemtænkt og en af de morsomste bøger, jeg har læst. Og så er den eviggyldig i sin fremstilling af på den ene side den æstetiske forfører, der konstant søger ny nydelse og nægter at lade sig binde, og på den anden side den etiske ægtemand, hvis største glæde er et livslangt ægteskab med kvinden, han elsker. Kierkegaards geniale brug af pseudonymer gør, at han ikke lægger meninger i munden på os, men tvinger os til at vælge: enten eller! Læs bogen, eller læs den ikke. Du vil fortryde begge dele.

Pår Lagerkvist Det evige smil (1920)

Oppe i evigheden sidder de døde og fortæller hinanden om deres liv, og hvordan det blev bragt til en ende. Derefter drager de af sted for at stille Gud til regnskab for meningen med livet.

"Det evige smil" er en filosofisk-fabulerende allegori om livet og livet derefter og om meningen med hele galskaben. En forunderlig roman med små fortællinger i fortællingen, med skæbneberetninger og livssyn, der giver brændstof til hjernemaskinen og stof til eftertanke.

Fjodor Dostojevskij Arme mennesker (1846)

Selvfølgelig skal du læse gigantene Forbrydelse og straf, Idioten og Brødrene Karamazov, men for dig, der ikke er bekendt med forfatteren, er her muligheden for en blid start.

"Arme mennesker" er en kort roman om kærlighed mellem to aldrende mennesker, som på grund af fattige kår ikke kan få hinanden. Deres brevudvekslinger er hjerteskræende smukke, uden at det bliver svulstigt og vammelt. Denne lille roman er et perleeksempel på menneskelig finfølelse og står for mig som hans mest yndefulde værk.

Thomas Mann Trolddomsbjerg (1924)

Den unge ingeniør Hans Castorp besøger i tiden op til første verdenskrig sin fætter på et tuberkulose-sanatorium i Schweiz. Det efter planen tre uger lange gæstefold bliver dog til en årelang indlæggelse, og det giver ham mulighed for at se sit eget liv, Europa, verden og livet i det hele taget lidt på afstand. Hvordan skal vi leve det? Hvordan bruger vi bedst den tid, vi har?

Stor og tung som den er, pløjer man sig ikke igennem romanen på en formiddag, men Manns underskønne sprog fører dig intelligent gennem det schweiziske bjerglandskab og førkrigstidens tankekroge. Læs den langsomt og dybt koncentreret, og du får en fortryllende læseoplevelse. Det gjorde jeg, og jeg har sjældent læst noget så berigende.

Henrik Pontoppidan Lykke-Per (1898-1904)

Per springer ud af faderens mørke præstekåbe og søger lykken i København som ingeniørstuderende med vilde planer, der kan gøre en positiv forskel for Danmark. Det er ikke vindmøller, men traditioner og etableret konservatisme, han er oppe imod, og kampen synes umulig at vinde. Lykke-Per er fortællingen om livsvalg, sociale klasser, land og by, om at have og ikke have. Denne mursten er måske den bedste danske roman, der er skrevet.

F. Scott Fitzgerald Den store Gatsby (1925)

Nyere amerikansk litteratur ligner for mig en krig på lital, som om adjektiverne giver point i sig selv. Fitzgeralds nøgterne stil er ikke spartansk som Hemingways, men har en lethed iblandet refleksion og indholdsmæssig dybde. Med 1920'ernes jazz-alder som baggrund fortæller bogen om den stenrige Gatsbys forsøg på at købe sin store kærlighed tilbage. Bogen igennem er han omgærdet af mystik og rygter, og endnu efter sidste punktum sad jeg tilbage med en række ubesvarede spørgsmål. En herlig læseoplevelse.

Marcel Proust På sporet af den tabte tid (1913-1927)

Sammen med Joyces "Ulysses" og Musils "Manden uden egenskaber" regnes "På sporet af den tabte tid" for et af modernismens vægligste udgivelser, dog lettere og mere medgørligt. Myten om værkets utilgængelighed for almindelige mennesker er nem at afkræfte: Læs dette mesterværk, og oplev noget af det bedste, der nogensinde er skrevet.

Virginia Woolf Til fyret (1927)

Kun få, om nogen, kan skrive med så stor ynde og lyrisk elegance som Woolf. Hvad hendes bøger handler om er i og for sig underordnet. Det er sproget, der skaber værkerne, og "Til fyret" står for mig som hendes bedste og smukkeste. Men læs selvfølgelig også "Mrs. Dalloway", "Bølgerne" og hendes øvrige kunstværker.

Tom Kristensen Hærværk (1930)

Fortiden banker på redaktør Ole Jastraus hoveddør og inviterer ham med ned i rendestenen, i sjælens afgrund, dér hvor det civiliserede menneske går til grunde. "Hærværk" er en på en gang tidløs og tidstypisk roman om splittelsen mellem den trygge trædemølle og det udsvævende, usikre liv. Herligt råt, oprigtigt og samtidig helvedes poetisk skildrer Tom Kristensen et menneskes deroute, fra den første tørstvækkende øl til en afskrælet tilværelse uden arbejde, familie eller et sted at bo.

Joseph Roth Radetzky-march (1932)

Hver eneste sætning i denne af- og udviklingsroman om det østrig-ungarske monarkis storhed og fald emmer symbolladet af forandring. Med nostalgi og galgenhumor fortæller Roth lige ud ad landevejen og i en sprogtone, der på ufejlbarlig vis rammer lige ned i værkets og tidens livsnerve. Det er ganske enkelt virtuost udført, og det er stor romankunst i et enkelt, kort storværk i så udpræget grad at kunne vise det store i det små og få indkvarteret så mange skjulte detaljer og vandmærkede pile, der alle peger i samme retning.

Háldór Laxness Frie mænd (1934)

Bjartur i Sommerhuse er en frihedens og selvstændighedens mand, der hverken skåner sin familie eller sig selv i kampen for at overleve uden andres nåde. Denne indstilling til livet fører hos Bjartur intet godt med sig, og hans norrøne raison d'être må nødvendigvis lide nederlag til samfundsudviklingen. Stærke, ægte personer befolker denne klippeblok af en roman, og med det islandske landskab som barsk og menneskefjendsk kulisse mærker man menneskets udsathed og skrøbelighed. Laxness skriver med både kraft, ømhed og stor poesi i dette kontrastfyldte mesterværk.

Elías Canetti Forblindelsen (1935)

Peter Kiens 25.000 bøger udgør hele hans liv og verden. Offentligheden og "rigtige" mennesker undgår han hellere end gerne. Og det forstår man godt, for da han møder en kvinde fra den virkelige verden, bryder helvede løs. "Forblindelsen" er et fornøjeligt mesterværk og Canettis skønlitterære pendant til hans eget kulturanthropologiske hovedværk "Masse og magt". Romanen er rablende vanvittig som en Kafka på LSD.

Albert Camus Den fremmede (1942)

Litteraturen har budt på mange interessante og inspirerende personligheder, blandt andre Harry Haller fra 'Steppeulven' og Dean Moriarty fra Kerouacs 'Vejene'. Og så Meursault fra "Den fremmede". Hans eksistentielle livssyn og ærlighed over for sig selv og sine følelser er bemærkelsesværdigt og dybt inspirerende. Han taler ingen efter munden og har en autenticitet, man skal lede længe efter. En bog om et ægte menneske og en bog at blive klogere af.

John Steinbeck Øst for paradís (1952)

Steinbeck rangerer så sandelig blandt mine favoritforfattere, ikke mindst på grund af "Øst for paradís". En smuk blanding af realistisk slægtsroman, allegorisk fortælling om den evigt tilbagevendende Kain og Abel-myte og lomme filosofisk opslagsværk. Med sit smukke, poetiske sprog fortæller Steinbeck vidunderlige historier om helt almindelige mennesker i den californiske Salinasdal og deres vilkår i verden, om deres kampe, tanker, drømme, sorger og glæder. En roman, der har det hele og lidt til.

Max Frisch Homo Faber (1957)

Walter Faber er en teknologiens og fremskridtets mand, logisk, fornuftig og rationel. Men fortiden banker på, og ved en række tilfældigheder bliver han mindet om ungdomskærligheden Hanna, som skæbnen fører ham sammen med i et stormfuldt møde i Grækenland. Tvunget af ydre omstændigheder må han revidere sit liv, sit verdensbillede og sine værdier, uden at det ender med et helligt glansbillede og løftede pegefingre. "Homo Faber" er på samme tid smuk og grum og et glanseksempel på, hvor meget man kan sige på få sider.

16

Jack Kerouac Vejene (1957)

Generationsromanen med den velkendte originaltitel "On the road", om to beatniks' oplevelser som vagabonder på de amerikanske landeveje. En perfekt sommerbog. Blid og blød som støddæmperne i en amerikansk flyder, der skærer sig gennem det smukke landskab fra kyst til kyst, tværs over det store, nordamerikanske kontinent. En hyldelse til USA, men især en hyldelse til livet, det skønne.

20

Imre Kertész De skæbneløse (1975)

Skal du kun læse én bog om anden verdenskrig, er det uden tvivl denne. Ungarske Kertész oplevede på egen krop livet i både Auschwitz og Buchenwald, men modsat de fleste andre beskriver han opholdet nøjternt og sagligt, distanceret og eftertænksomt. Set i det store perspektiv var koncentrationslejrene en umenneskelighed, men i lejrene, med en dag ad gangen, et skridt, et måltid, en nat ad gangen, var det et liv, der var til at leve med, og som havde sine gode øjeblikke. Men spørgsmålet er for Kertész, hvordan man kan leve i en verden, der har skabt koncentrationslejre. Og hvordan håndterer man livet, når man som han har overlevet?

17

V.S. Naipaul Et hus til mr. Biswas (1961)

Naipaul behandler politiske emner som kolonialisme, undertrykkelse og den lille mands kamp for at overleve i den tredje verden i et flydende dikedarløst sprog, der med præcision, humor og vid spidder det eksisterende samfund. Så er du træt af smid-væk-litteratur, er her en dør ind til et hus, der måske ikke altid er varmt og venligt, men hvor du alligevel bliver rørt og bevæget og får lyst til at vende tilbage igen og igen. Jeg har været her tre gange og taget noget nyt med mig tilbage hver gang.

18

Anthony Burgess A Clockwork Orange (1962)

Et værk, der strutter af humor, skørhed og skævhed og er en isnende fornøjelse. Med sine mange spørgsmål og få svar leverer Burgess og bogen CO2-neutralt tankegodt til langt ud i fremtiden. Den giver mulighed for flere, mangesidede læsninger, og der er masser af kød at skære i. En original og evigt relevant dystopi om Beethoven, mælkebarer og grundløs vold i en roman spækket med etiske dilemmaer.

19

Ernest Hemingway 99.4 Der er ingen ende på Paris (1964)

Hemingway læst rigtig – langsomt og intenst – er en oplevelse af de store. Han mestrede den svære balancekunst på én gang at skrive dybfølt og inderligt og samtidig skære ind til benet. Læs ham med følelserne helt ude på tøjet, og begynd gerne med disse erindringer fra hans litterære åbenbaringsår i Paris, hvor han levede fattigt, men lykkeligt med sin kone Hadley. Jeg garanterer for, at du får lyst til at læse meget mere af den store amerikaner.

22

J.M. Coetzee Vi venter på barbarerne (1980)

Sydafrikanske Coetzee er aldrig god for et godt grin, men altid for barske, intense og kompakte værker, der ikke lader læseren uberørt. Med sin lyriske saglighed skriver han som en hjerteløs Hemingway, blottet for passion og følelser. Kold, observerende, objektiv. "Vi venter på barbarerne" er et allegorisk mesterværk om undertrykkelse, magt og frygt, der med sine generelle problemstillinger transcenderer tid og sted. En forfærdelig, forfærdelig god bog.

21

Georges Perec Livet – en brugsanvisning (1978)

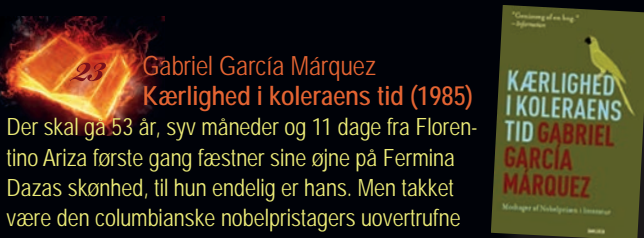
Nej, dette er ikke en trin-for-trin-guide til et bedre liv eller mirakelløsningen på en mindfull og stressfri hverdag med overskud til det hele. "Livet – en brugsanvisning" er en mosaik af liv i en boligblok i Paris. Vi møder mennesker af enhver art, med enhver baggrund, med enhver interesse, i alle aldre og med forbindelse til alle dele af verden. Kort sagt præsenteres vi i denne stikprøve for et lille, men repræsentativt udsnit af verden og livet. Detaljerigdommen er mageløs, så læs og genlæs gerne romanen en 20-30 gange. Jeg er sikker på, fornøjelsen kun bliver større for hver gang.

Tillad mig i denne smid-væk- og ligegyldighedsberømmende æra at hæve mig over tendenserne og fra mit høje, hvide slot med fordømmende mine at udråbe verden som rædden! Litteraturen, ikke mindst den skønne, er blevet en konsumvare på linje med mælk og cola, som vi nyder i det ene nu og glemmer igen i det næste. Nu må der bankes i bordet og tales dunder! Som kvalitetslitteraturens missionær påbyder jeg jer hermed at læse disse værker samt at nyde dem på livet løs. Her er mine 30 bud.

Jesper Just Nielsen, bibliotekar

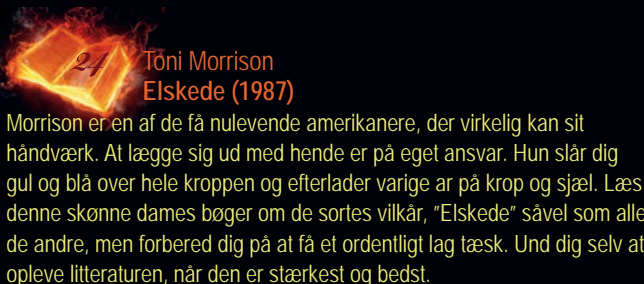

**23 Gabriel García Márquez
Kærlighed i koleraens tid (1985)**

Der skal gå 53 år, syv måneder og 11 dage fra Florentino Ariza første gang fæstner sine øjne på Fermina Dazas skønhed, til hun endelig er hans. Men takket være den colombianske nobelpristagers uovertrufne fortælleglæde bliver ventetiden en udsøgt fornøjelse.

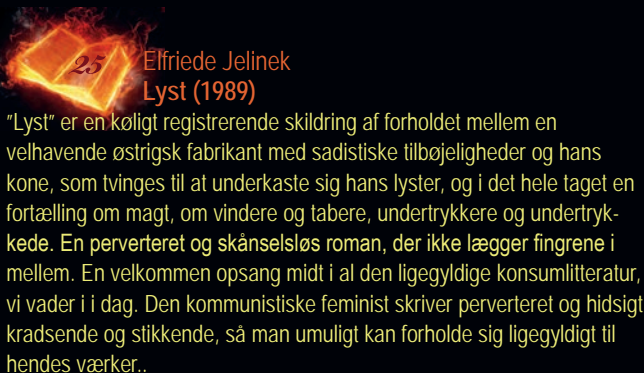
"Kærlighed i koleraens tid" har det hele: passionerede elskere, forførende, temperamentsfulde kvinder, potente mænd i alle aldre og inderlig kærlighed, der som Ravels Bolero langsomt folder sig ud.

Set med mine våde øjne er dette verdens bedste kærlighedshistorie og måske den smukkeste bog, der nogensinde er skrevet.

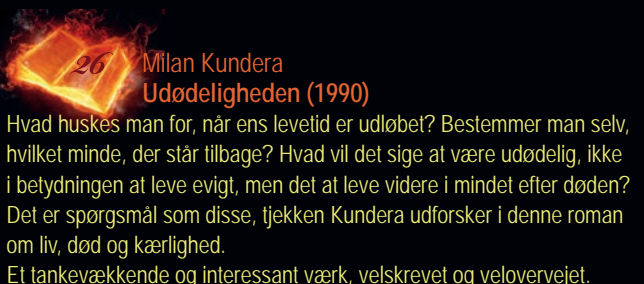
**24 Toni Morrison
Elskede (1987)**

Morrison er en af de få nulevende amerikanere, der virkelig kan sit håndværk. At lægge sig ud med hende er på eget ansvar. Hun slår dig gul og blå over hele kroppen og efterlader varige ar på krop og sjæl. Læs denne skønne dames bøger om de sortes vilkår, "Elskede" såvel som alle de andre, men forbered dig på at få et ordentligt lag tæsk. Und dig selv at opleve litteraturen, når den er stærkest og bedst.

**25 Elfriede Jelinek
Lyst (1989)**

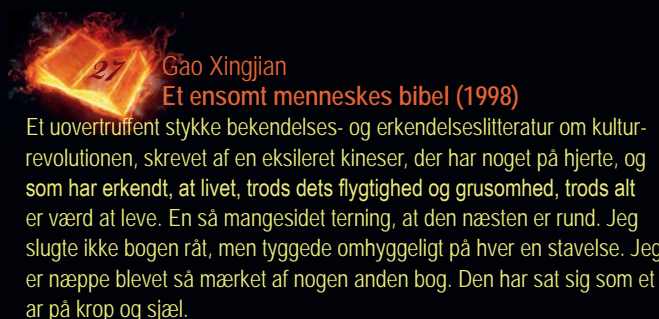
"Lyst" er en køligt registrerende skildring af forholdet mellem en velhavende østrigsk fabrikant med sadistiske tilbøjeligheder og hans kone, som tvinges til at underkaste sig hans lyster, og i det hele taget en fortælling om magt, om vindere og tabere, undertrykkere og undertrykkede. En perverteret og skånselsløs roman, der ikke lægger fingrene i mellem. En velkommen opsang midt i al den ligegyldige konsumlitteratur, vi vader i dag. Den kommunistiske feminist skriver perverteret og hidsigt, kradsende og stikkende, så man umuligt kan forholde sig ligegyldigt til hendes værker.

**26 Milan Kundera
Udødeligheden (1990)**

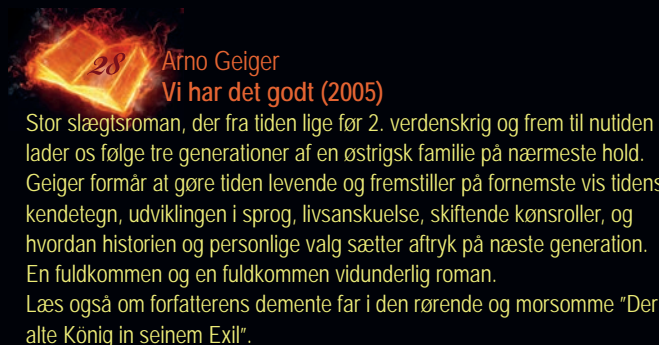
Hvad huskes man for, når ens levetid er udløbet? Bestemmer man selv, hvilket minde, der står tilbage? Hvad vil det sige at være udødelig, ikke i betydningen at leve evigt, men det at leve videre i mindet efter døden? Det er spørgsmål som disse, tjekken Kundera udforsker i denne roman om liv, død og kærlighed.

Et tankevækkende og interessant værk, velskrevet og velovervejnet.

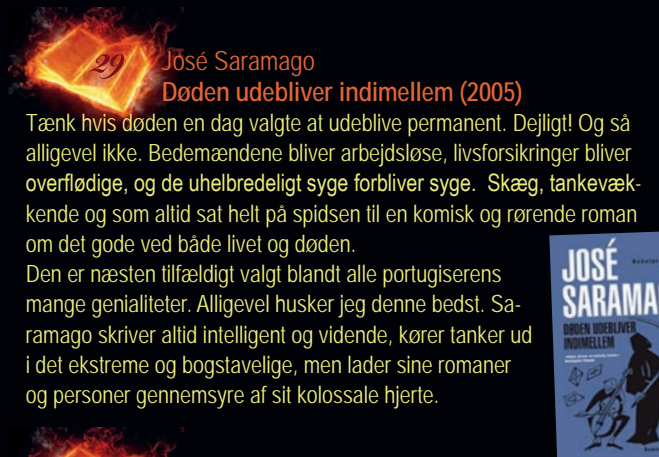
**27 Gao Xingjian
Et ensomt menneskes bibel (1998)**

Et uovertruffent stykke bekendelses- og erkendelseslitteratur om kulturrevolutionen, skrevet af en eksileret kineser, der har noget på hjerte, og som har erkendt, at livet, trods dets flygtighed og grusomhed, trods alt er værd at leve. En så mangesidet terning, at den næsten er rund. Jeg slugte ikke bogen råt, men tyggede omhyggeligt på hver en stavelse. Jeg er næppe blevet så mærket af nogen anden bog. Den har sat sig som et ar på krop og sjæl.

**28 Arno Geiger
Vi har det godt (2005)**

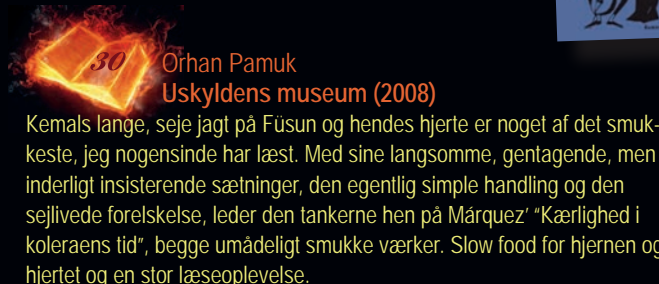
Stor slægtsroman, der fra tiden lige før 2. verdenskrig og frem til nutiden lader os følge tre generationer af en østrigsk familie på nærmeste hold. Geiger formår at gøre tiden levende og fremstiller på fornemste vis tidens kendetegn, udviklingen i sprog, livsanskuelse, skiftende kønsroller, og hvordan historien og personlige valg sætter aftryk på næste generation. En fuldkommen og en fuldkommen vidunderlig roman. Læs også om forfatterens demente far i den rørende og morsomme "Der alte König in seinem Exil".

**29 José Saramago
Døden udebliver indimellem (2005)**

Tænk hvis døden en dag valgte at udeblive permanent. Dejligt! Og så alligevel ikke. Bedemændene bliver arbejdsløse, livsforsikringer bliver overflødige, og de uheldredeligt syge forbliver syge. Skæg, tankevækkende og som altid sat helt på spidsen til en komisk og rørende roman om det gode ved både livet og døden.

Den er næsten tilfældigt valgt blandt alle portugiserens mange genialiteter. Alligevel husker jeg denne bedst. Saramago skriver altid intelligent og vidende, kører tanker ud i det ekstreme og bogstavelige, men lader sine romaner og personer gennemsyre af sit kolossale hjerte.

**30 Orhan Pamuk
Uskyldens museum (2008)**

Kemals lange, seje jagt på Füsün og hendes hjerte er noget af det smukkeste, jeg nogensinde har læst. Med sine langsomme, gentagende, men inderligt insisterende sætninger, den egentlig simple handling og den sejlivede forelskelse, leder den tankerne hen på Márquez' "Kærlighed i koleraens tid", begge umådeligt smukke værker. Slow food for hjernen og hjertet og en stor læseoplevelse.